

DOI: <https://doi.org/10.53486/9789975359030.17>
CZU: 336.228:330.3(478)

THE IMPACT OF TAXES ON THE INVESTMENT PROCESS

IMPACTUL IMPOZITELOR ASUPRA PROCESULUI INVESTIȚIONAL

CHERDIVARĂ Cristian, studentă, Specialitatea: FB,
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail autor: ccherdivara2405@gmail.com

Sommaire. L'investissement est la clé du développement des entreprises et de l'économie dans son ensemble. Alors, par ce recherche on va examiner l'influence du taux de l'imposition et des incitations fiscales qui ont un rôle important dans ce proces. L'objectif est d'analyser l'impact de la politique fiscale sur le processus d'investissement, par l'observation, la comparaison et l'étude de cas.

Mots-clés: Investissement, politique fiscale, taux d'imposition, incitations fiscales.

JEL Classification: E62

INTRODUCERE

La nivel macroeconomic, investițiile participă nemijlocit la dezvoltarea și creșterea economică, combaterea sărăciei și îmbunătățirea nivelului de trai al populației, prin crearea locurilor de muncă, dezvoltarea infrastructurii, promovarea spiritului antreprenorial, etc. Analiza impactului impozitelor asupra procesului investițional se referă la faza preinvestițională, în cadrul studiului de fezabilitate, unde se estimează influența factorilor asupra investiției. Atenția investitorilor se concentrează anume la cotele de impozitare și a facilităților fiscale oferite de stat. În încercarea creării unui climat investițional pronunțat, se face apel la politica fiscală, care poate fi uneori generoasă, alteori dură. În etapa actuală, o preocupare aparte se acordă sporirii volumului investițiilor și menținerii acestuia la un nivel înalt, în mare parte prin realizarea unei politici fiscale adecvate. Un mediu de impozitare atractiv prevede existența unui set important de stimulente fiscale: stimulente directe sau financiare (granturi, subvenții, alocații bugetare) sau stimulente indirecte – scutiri sau reduceri de impozite (taxe).

POLITICA FISCALĂ ÎN REPUBLICA MOLDOVA

În Republica Moldova, atragerea investițiilor este un obiectiv-cheie al politicii investiționale a statului prin aplicarea unei politici fiscale coerente. Comparativ cu vecinii săi, Ucraina și România, din punct de vedere fiscal, Republica Moldova este mult mai atragătoare pentru potențialii investitori străini, întrucât cota impozitului este de 12%, spre deosebire de vecinii din est – 18% sau cei din vest – 16%. De asemenea, persoanele juridice – agenți ai micului business, cu excepția gospodăriilor țărănești și întreprinzătorilor individuali, care nu sînt înregistrați ca plătitori de T.V.A. vor plăti impozit pe venit în mărime de 4% din venitul din activitatea operațională.

Prin urmare, grație unei politici fiscale stabile, volumul investițiilor a crescut considerabil în perioada anilor 2017-2020, fapt ce poate fi observat în tabelul de mai jos:

Tabelul 1. Valoarea investițiilor în active imobilizate, anii 2017-2020

Indicatori	2017	2018	2019	2020
Volumul investițiilor, mil. lei	23 498,3	27 464,7	31 253,2	30 089,6
Modificare relativă față de anul precedent, %	-	14,41	12,12	-3,87
Modificarea absolută față de anul precedent, mil. lei	-	3 966,4	3 788,5	-1 163,6

Sursa: elaborat de autor în baza datelor oferite de Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova

Astfel analizând tabelul, se observă o creștere continuă în anii 2017-2019, cea mai pronunțată fiind în 2018, fiind plasați circa 27 465 milioane lei în active imobilizate, cu aproximativ 14,41% mai mult decât în anul precedent. Pe de altă parte, în anul 2020, este înregistrată o ușoară scădere ca urmare a crizei pandemice, volumul investițiilor fiind cu 1163 milioane lei mai puțin comparativ cu 2019, sau -3,87%.

ZONELE ECONOMICE LIBERE

Conform legii 440, din 27.07.2001, zonele economice libere (zonele antreprenoriatului liber), sunt părți ale teritoriului vamal al Republicii Moldova, separate din punct de vedere economic, strict delimitate pe tot perimetrul lor, în care pentru investitorii autohtoni și străini sînt permise, în regim preferențial, genuri ale activității de întreprinzător, în condițiile legii. Zonele libere se creează în scopul accelerării dezvoltării social-economice a anumitor teritorii și a țării în ansamblu prin:

- a) atragerea investițiilor autohtone și străine;
- b) implementarea tehnicii și tehnologiilor moderne;
- c) dezvoltarea producției orientate spre export;
- d) crearea locurilor de muncă.

Conform codului fiscal, articolul 49, agenții economici rezidenți ai zonelor economice libere beneficiază de următoarele stimulente indirecte:

1. Scutire de 50% din cota impozitului stabilită în RM pentru venitul obținut din exportul mărfurilor (serviciilor) originare din zona economică liberă în afara teritoriului RM
2. Scutire de 25% din cota impozitului stabilită în RM pentru venitul obținut din alte activități decît exportul de mărfuri (servicii)
3. Scutire totală timp de 3 ani de plata impozitului pe venitul obținut din exportul mărfurilor (serviciilor) originare din zona economică liberă în afara teritoriului RM, drept rezultat al investirii în zona liberă a cel puțin un milion USD.
4. Cota zero a T.V.A. pentru mărfurile (serviciile) livrate în zona liberă, mărfurile (serviciile) livrate din zona liberă în afara Republicii Moldova
5. Scutire de plata accizelor pentru mărfurile introduse în zona liberă

Pe parcursul anului 2020 pe teritoriul Republicii Moldova au activat 7 zone economice libere (zone ale antreprenorialului liber), care înregistrau 36 subzone, fiind înregistrați 222 de rezidenți. Față de perioada similară a anului precedent, numărul rezidenților a crescut cu 14 rezidenți sau cu circa 6,7%.

Tabelul 2. Valoarea investițiilor în ZEL, anii 2017-2020

Indicatori	2017	2018	2019	2020
Volumul investițiilor, mil. USD	348,6	396,9	432,7	458,9
Modificare relativă față de anul precedent, %	-	13,85	9,02	6,05
Modificarea absolută față de anul precedent, mil. USD	-	48,3	35,8	26,2

Sursa: elaborat de autor în baza datelor oferite de Rapoartele de activitate a ZEL

În baza tabelului 2, se constată că facilitățile fiscale oferite de zonele economice libere sunt atrăgătoare nu doar pentru investitorii străini, ci și pentru cei rezidenți, volumul investițiilor totale, deși într-o măsură tot mai mică, cresc de la an la an. Astfel, deși ponderea impozitelor și taxelor achitate de rezidenții ZEL din total venit la bugetul de stat din impozite și taxe, reprezenta 1,5% în 2018, 1,7% în 2019 și 1,75% în 2020, ponderea exportului din ZEL în totalul export al economiei naționale constituia 20,8% în 2018, 21,2% în 2019 și 22,3% în 2020

CONCLUZII

În final, analizând evoluția volumului de investiții în Republica Moldova în perioada anilor 2017-2020, se poate afirma cu certitudine că impozitele au un rol important în procesul investițional. Datorită unei politici fiscale stabile și mai atractive, din punct de vedere a cotei de impozitare, comparativ cu cea a României sau Ucraina, Republica Moldova a beneficiat de tot mai multe investiții, de la 23498,3 mil lei în 2017 până la 30089,6 mil lei în 2020. De asemenea, crearea și dezvoltarea zonelor economice libere, împreună cu facilitățile fiscale oferite, a ajutat la creșterea PIB-ului și dezvoltarea comerțului exterior, ponderea exportului din ZEL reprezentând mai mult de o cincime din totalul exporturilor economiei naționale în 2020. Totodată se observă că, Moldova, fiind o țară în curs de dezvoltare stimulează investițiile prin stimulente indirecte – reduceri sau scutiri de impozite și taxe, neavând posibilitatea să ofere granturi sau subvenții noilor agenți economici și celor deja existenți.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Legea cu privire la zonele economice libere: nr. 440 din 27.07.2001. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2001. Nr. 108-109
2. Cod fiscal al Republicii Moldova: nr. 1163 din 24.04.1997. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 1997. Nr. 62
3. Raport privind activitatea ZEL din RM pentru anul 2019.
4. Biroul Național de Statistică. Banca de date statistice. Investiții în active imobilizate.
5. HÎNCU R., CONENCOV O., BOGHEANU L. *Impactul fiscalității asupra activității investiționale*. Chișinău: ASEM, Revista / Journal „ECONOMICA” nr. 3 (81) 2012.

Coordonator științific: BULGAC Corina, dr., lect. univ.,
Academia de Studii Economice din Moldova,
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
Telefon: +373 699 07 599
E-mail: bulgac.corina@ase.md